

Motion till riksdagen 2013/14:K258

av **Ann-Britt Åsebol och Stefan Caplan (M)**

Fri församlingstillhörighet i Svenska kyrkan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga fri församlingstillhörighet inom Svenska kyrkan och därmed behovet av nödvändiga lagändringar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga en översyn av lagen om Svenska kyrkan.

Motivering

Självfallet väcker Svenska kyrkan intresse. Det handlar om landets i särklass största religiösa samfund. Med nästan sju miljoner medlemmar är det en viktig institution både ifråga om storlek som i hur tänkande och struktur format vår gemensamma historia och många av våra delade traditioner. Kristen tradition har format och präglat Sverige i över 1 000 år.

Den statskyrkoordning som tidigare gällt i Sverige har upphört. Det är bra. Det handlar dock inte om en definitiv brytning utan snarare om ändrade relationer. I lag är statens förhållanden med och till Svenska kyrkan reglerade. Utöver storlek och historisk påverkan ger detta en särställning. Relationsändringen fanns på plats år 2000.

I budgeten för 2010 markeras fortsatt engagemang från statens sida vad gäller den kyrkoantikvariska ersättningen. Det handlar om ett gemensamt kulturhistoriskt ansvarstagande både från statens som Svenska kyrkans sida. Tillsammans tas ansvar för en viktig del av svensk kulturhistoria.

Med tanke på att det är tio år sedan relationsförändringen men också på att det under de senaste åren diskuterats såväl nivå, omfattning som inriktning på stöd till andra trossamfund (med en ökning på 10 miljoner, sammanlagt 60 miljoner kronor om året) kan det finnas anledning att reflektera kring statens förhållande till de religiösa samfunden och även utformningen av den lag som

Fel! Okänt namn på

finns specifikt vad gäller Svenska kyrkan. Bland annat stadgas att Svenska kyrkan skall vara en demokratiskt uppbyggd folkkyrka. Det kan finnas anledning att fundera kring dessa begrepp, inte minst sedan kyrkovalet 2009 inte samlade fler än 11,8 procent av de röstberättigade. I 2013 års kyrkovalet var valdeltagandet fortfarande lågt men ökade något till 12,7 procent.

En fråga som under lång tid diskuterats i Svenska kyrkan är möjligheten för en medlem att bli medlem i och få betala sin avgift till en annan församling än den man tillhör genom boendeortens geografiska koppling. I dag är det omöjligt att som medlem i Svenska kyrkan tillhöra exempelvis den församling i vars kyrka man döpts, konfirmerats eller där ens föräldrar vigts om man inte råkar bo på den aktuella orten.

Trots att Svenska kyrkan i medlemsstyrka samlar många i Sverige är det betydligt mer blygsamt med själva kyrksamheten. För många är det naturligt att vara med för att på så sätt stödja något som uppfattas som behjärtansvärt genom exempelvis socialt och ideellt arbete eller genom förvaltandet av kulturskatter.

Med en friare församlingstillhörighet skapas möjlighet för den enskilde att vara med i en församling till vilken man känner en starkare känslomässig koppling än till kyrkan på den ort där man nu kanske bor efter en eller flera flyttningar. Emotionellt kan finnas en stark dragning till kyrka och församlingsverksamhet där man exempelvis fötts och vuxit upp, där den egna släkten kommer ifrån och där anförvarents gravar finns kvar. Det kan också handla om att man inom Svenska kyrkan önskar söka en gudstjänstgemenskap som kan saknas på den egna orten och som man därför helt naturligt önskar stödja med den egna medlemsavgiften. I synen på exempelvis kvinnliga präster eller andra ställningstaganden kan det finnas åsikter som intagits av den egna församlingens präster eller förtroendevalda vilka man inte delar och då kan utträde ur kyrkan vara ett alternativ för den som inte har möjlighet att istället byta församling.

Vad som borde vara en fråga för Svenska kyrkan är det dessvärre inte. För några år sedan gav Kyrkostyrelsen ett utredningsuppdrag om just församlingstillhörighet. Resultatet har lagts fram i Rörlig församlingstillhörighet – modeller och konsekvenser (SKU 2004:1). I denna utredning resoneras kring ett antal möjliga modeller för en friare församlingstillhörighet. Detta frågeområde har debatterats vid ett flertal kyrkomöten (svenska kyrkans högsta beslutande organ, demokratiskt tillsatt genom att ledamöterna utsetts i direkta val).

I utredningen SKU 2004:1 noteras: ”Det står klart att det inte är möjligt att enbart genom ändringar i kyrkoordningen införa denna modell. Det krävs ändringar i föreskrifterna i lagen om Svenska kyrkan om tillhörighet till den församling där man är bosatt. Detta väcker frågor kring den särskilda ställning lagen om Svenska kyrkan har som en grundläggande del av beslutet om ändrade relationer mellan staten och Svenska kyrkan.”

En moment 22-liknande situation har i praktiken uppstått. Många i riksdagen tror att frågan om församlingstillhörighet är ett ärende som exklusivt ska avgöras av Svenska kyrkan och dess medlemmar medan alla försök att nå beslut om friare församlingstillhörighet vid kyrkomötet besvaras med att det hela avgörs av Sveriges riksdag.

Fel! Okänt namn på

Av den anledningen borde lagstiftningen ändras på sådant sätt att Svenska kyrkan själv kan avgöra huruvida dagens ordning om en strikt geografisk koppling ifråga om församlingstillhörighet skall bibehållas eller om en friare ordning skall införas.

Stockholm den 1 oktober 2013

Ann-Britt Åsebol (M)

Stefan Caplan (M)